

Gorinchem, 2 februari 2026

VOORSTEL BESTUUR WAARDLANDEN

Vergadering : 11 maart 2026
Agendapunt : 5.4
Steller: : Gitta Spruit

Onderwerp : Zwerfafvalmonitor 2025

Voorstel : Kennis te nemen van de Zwerfafvalmonitor 2025 (eindrapport)

Sinds 2019 monitort Eco Consult – Groen, Milieu & Management BV twee maal per jaar het zwerfafval in de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden. Per 1-1-2023 is monitoring niet meer verplicht om zwerfafvalsubsidie te ontvangen van Nedvang / Stichting Nederland Schoon. Aangezien de gemeenten de uitkomsten van de zwerfafvalmonitor als meetinstrument hebben opgenomen in de Strategienota, is het noodzakelijk de monitoring door te zetten. Daartoe heeft het bestuur van Waardlanden op 29 september 2022 besloten.

Wij hebben opdracht gegeven aan Eco Consult – Groen, Milieu & Management BV om voor onze vier gemeenten de monitoring in 2025 wederom twee controlerondes (voorjaar en najaar) uit te voeren. Voor de eenduidigheid hanteert Ecoconsult dezelfde aanpak als voorgaande jaren:

- Per gemeente zijn minimaal 50 meetlocaties verdeeld over diverse gebiedstypen en wijken, waarbij onderscheid is gemaakt tussen 'centrum' en 'overige gebieden' binnen de bebouwde kom. De meetlocaties zijn gelijk aan voorgaande jaren.
- Alle gemeenten hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om circa 10 extra "hotspots" naast de 50 meetlocaties op te geven voor monitoring.
- Bijplaatsingen hebben alle vier de gemeenten wederom als extra meetlat meegenomen.

Er is een rapport met overall bevindingen, meerjarige trends en grafische kaarten (bijlage 5 van het rapport) van de metingen voor Waardlanden opgesteld. Iedere gemeente krijgt ook een separaat rapport.

Beoogd effect

- Sturingsdata verkrijgen, o.a. hoeveelheid zwerfafval in de gemeenten, plaatsen met het meeste zwerfafval, mogelijke verbeteropties.
- Meetinstrument voor de strategienota (zwerfafval en bijplaatsingen)

Argumenten

1.1 Samenvatting van de conclusies:

- Overall gezien scoren de vier gemeenten tezamen tijdens beide meetronden in 2025 kwaliteitsniveau B. Tijdens meetronde 1 was de score niveau C en tijdens meetronde 2 niveau B. Vorig jaar scoorde zowel de meting in mei als in oktober niveau B, er is een lichte daling van kwaliteit waarneembaar. Dit komt overeen met de landelijke trend waarbij het kwaliteitsniveau van zowel grof als fijn zwerfafval licht dalen.
- Per gemeente: De gemeenten Vijfheerenlanden en Molenlanden scoren tijdens beide meetronden niveau B. Gorinchem scoort tijdens beide meetronde niveau C. Hardinxveld-Giessendam scoort tijdens meetronde 1 niveau C en tijdens meetronde 2 niveau B (gemiddeld is dat niveau C).
- Beeldmeetlatten: Overall gezien scoren bijna alle 'basis' beeldmeetlatten gemiddeld gezien niveau B, en Bijplaatsing bij containers zelfs niveau A (op de grens met B). Alleen fijn zwerfafval op verharding scoorde niveau C.

- Gebieden: Gemiddeld gezien (over het hele jaar beschouwd), scoren de meetlocaties in recreatiegebied en woongebied niveau B. Hoofdwegen, werkgebied en winkelgebied scoren niveau C.
- Stukstelling: in 2025 zijn 6.783 stuks zwerfafval geteld. (4.826 stuks in 2024). Het aantal stuks neemt sinds 2024 toe. Er is sprake van een verschuiving binnen de bandbreedte van niveau B (van niveau B nabij de grens met niveau A, naar tot niveau B 'gemiddeld' tot niveau B nabij de grens met niveau C).
- De verschillen per individuele gemeenten zijn in het rapport toegelicht.

1.2 De projectleider zwerfafval gaat met de verantwoordelijken van de gemeente voor de openbare ruimte in gesprek over de resultaten en de aanbevelingen. De aanbevelingen rondom gedragsbeïnvloeding (groene instrumenten) zijn in lijn met de zwerfafvalaanpak 2026. Aanbevelingen als het plaatsen van meer/beter bereikbare afvalbakken, dan wel vaker/anders vegen op plaatsen waar fijn afval zich ophoopt (goten, parkeerplaatsen) zijn "blauwe instrumenten" en de verantwoordelijkheid van de (opdrachtnemers van) de gemeenten. Het is van belang dat zowel "groene" als "blauwe" instrumenten optimaal worden ingezet om de hoeveelheid zwerfafval terug te dringen. Aanbevelingen t.a.v. bijplaatsingen worden meegenomen in de lopende "aanpak bijplaatsingen".

Kanttekeningen

De resultaten van de vier gemeenten zijn niet één op één vergelijkbaar.

Financiën

De kosten van circa € 17.000,- wordt gedekt uit de UPV Zwerfafvalvergoeding.

Communicatie

Waardlanden communiceert niet over de overall resultaten van de zwerfafvalmonitor.

Gemeenten kunnen desgewenst zelf over de resultaten communiceren.

Vervolg

De "Waardlanden overall-rapportage" wordt in rapportages per gemeente opgesplitst en aan de individuele gemeenten overlegd. Inhoud blijft identiek aan de Waardlanden rapportage.

In het voor- en najaar 2026 worden wederom meetrondes uitgevoerd en rapportages opgemaakt.

Inmiddels is de zwerfafvalaanpak verankerd in de operationele bedrijfsvoering. De activiteiten worden meegenomen in de P&C cyclus.

Voor 2026 wordt met Eco Consult in gesprek gegaan over de huidige wensen aan de rapportage.

Bijlagen

- Waardlanden Rapportage Monitoring Zwerfafval 2025- Eindrapport Waardlanden overall
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2024 – gemeente Gorinchem (nazending per gemeente)
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2024 – gemeente Hardinxveld – Giessendam (nazending per gemeente)
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2024 – gemeente Molenlanden (nazending per gemeente)
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2024 – gemeente Vijfheerenlanden (nazending per gemeente)

Bestuur Waardlanden : 15 april 2026

Agendapunt : 5.4

Onderwerp : Zwerfafvalmonitor 2025

Het Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst
Waardlanden

b e s l u i t :

Kennis te nemen van de Zwerfafvalmonitor 2025 (eindrapport).

Aldus besloten in de bestuursvergadering,
gehouden op 15 april 2026

de secretaris

de voorzitter

S.P. Kuils

A.C. Bikker